

CÂY THÔNG ĐÀ LẠT QUA THỜI

Khi cô đến, tôi thường đi bắt thả thỏ ở quanh rừng thông đồi Ông Sĩ sát ngay Dinh 3 nơi có cha gia đình Vua Bảo Đại ở trước đến Đồi Mai Anh rừng 12 ha có những cây thông đua chiều cao với nhà thờ Domain De Marie; hoặc ngồi cáp treo băng qua rừng thông xen với rau với hoa, nhìn Đà Lạt dưới chân mình, rồi sang khu Thiền viện Trúc Lâm rừng 24 ha với những cây thông vun vút lên cao cảm thấy yên tĩnh, rồi chỉ 15 USD ngồi du thuyền, khi tàu lên đỉnh trên mặt hồ rừng 450 ha ta mới thấy yên tĩnh nhìn những đồi thông miền man dã quanh hồ nước; hoặc đến Thung lũng tình yêu, vì dưới tán thông nhìn đỉnh cao 2163 mét mây phủ ta thấy sự thanh tịnh chuyên tình Langbiang !

Và "điền dã" ngoài vi Đà Lạt, như bắt xe Bus đến Langbiang Lạc Dục, và đi ô tô hai chiều lên đỉnh cao 1932 mét phóng tầm mắt nhìn hồ nước xa hoặc nhìn với Đà Lạt nhà bé tởm san sát như Sa bàn, sau đó khi xuống vào Thung lũng Trăm năm có các nhà nghỉ núp trong rừng thông, không gian tĩnh lặng ta nghe rõ sự róc rách với rừng thông như các cô gái chân dài đứng trên đồi ngẩng nhìn trời làm duyên;

Học tập Thác Cam Ly đi đến Thác Voi gần chùa Linh Sơn, qua giữa rừng thông bắt ngàn hoang dã đến khu kinh tế mới của người Thái Đỏ, rồi tới Thôn trấn Nam Ban ngoài vòng sang chế Liên Nghĩa (Độc Trừng) để với với đồi rừng thông duyên dáng như Đà Lạt quanh thác

Prenn.

Trong những ngày khi đi xe Bus qua Trại Mát uốn lượn quanh co qua Xuân Thọ Xuân Trường Trại Mát Hành , thông đây có nhiều màu sắc thông non bên cánh rừng thông vun vút xanh, tại Trại Mát Hành tôi đã đi bộ vào Đền thăm chùa Bà Xám , rồi theo xe Bus qua xã Đèo Lâm tua tủa mà dưới công nếp công rừng thông Đền Đền rừng rồi lại trở về Prenn với rừng thông chi chít suốt sống mãi.

Tên Đà Lạt đi Nha Trang qua đường 723 , cảm xúc trào dâng ngập tràn khó kìm nén khi qua cánh rừng thông hoang sơ ngút ngàn, các địa danh Đa Hòa ,Buôn Đa Chay, Buôn Đông Mang , xa xa là đền Hòn Giao 2062 mét và đường đi thông hai bên đường mây mù cuộn cuộn vách núi cheo leo ...

Qua các hành trình " đi nắng đã" như vậy, tôi ban đầu muốn tìm kiếm và trí "cây thông" trong tâm hồn công nghiệp và du khách phương xa khi đến nghỉ dưỡng Đà Lạt. Nay cây thông có nơi phố phường cho các địa điểm nghỉ ngơi, do vậy có sự tích tụ nơi sót xa xôi với các tâm hồn như vậy !

Trong khuôn khổ bài này , tôi muốn viết về Cây thông qua thơ Đà Lạt .

Phú Đái Tiềm (Khu Đông Anh 2 Nam Bàn Lâm Hà Lâm Đường địa phương Đà Lạt

*"Nhà mọc trên chóp núi
Cheo leo dãi i thang mây
Nắng rải i nghiêng vút c
Gió hoang vu giăng dãi y"*

Không chỉ Chu Bá Nam (Kinh Bắc ở Đà Lạt) viết :

*"Già ngàn thông hoang sơ
Rồi vòng con đóm v (Bâng khuâng)*

Nguyễn Tấn On viết

*"Chiều Đà Lạt nắng xuống dãi khe khe
Mây lãng đãng v thông lãng đãng sầm ng"*

và kết bài thơ Chiều Đà Lạt bằng câu

*" Cành còi ngo sầm i m lòng Đà Lạt
Đu ngàn sau chái dãi đã ngòi quên "*

Lê Bá Cảnh thì viết

"Mặt trời thông xanh như bóng h"

Sân cù thiên thối p gĩ c ban trĩa a." (Nàng xuân)

Phạm Minh (3 Lê Văn Tám KP6 Liên Nghĩa Đúc Trong ĐT 0633842948) trong bài Nhớ
vị Đà Lạt

*"Nhặt quế thông khô lên Đĩa Cù nhóm đĩa
Cho nóng lên, hâm đĩa bíp tàn tro "*

Phạm Minh Châu viết

*"Đâu
Tôi cũng nhớ vị Đà Lạt
Nhớ ng,
Đêm nghiêng
Loang trắng rờn
Lạ m đũa nhớ ng viết sáng bóng thông"
(Đà Lạt phố).*

Vũ Diên trong bài Thơ ng nhớ i

*"Đà Lạt thông reo ng hĩa Lim
Ng xuân đũa cĩa đũa đây tìm
Cánh trũ cánh phũ ng ngĩa say y
Qua mùa y mùa trắng chĩa đã quên"*

Mai Đình trong bài Buĩ sĩ m trong rờn

*"Mĩ sĩ m mai thĩa c dĩa y
Em nhớ n thĩa y gì không?
Mình bĩa ng thành thĩa trĩa
Giĩa nút ngàn rĩa ng thông"*

Mai Đình còn có Đà Lạt rất hiên

"Đà Lạt rất hiên
Có phải không anh?
Lá thông rơi em giữ mình ngượng ngác
Con đường nguyễn nhật nhàn em bước
Gió vô tình làn tóc khẽ bay bay..."

Phan Hữu Giản trong bài ca Quê mình (1976-1986)

"Trời xa mình cánh chim chiền chiện
Thông reo vang tiếng sáo diều ngân nga"

Thanh Đồng trong bài Nhớ trăng quê

"Đêm nay giữa thành phố thông xanh
Ta tìm lối bước đi màn sương bước
Lên nhào vào trăng giữa trời ngượng ngác
Đốt sống hồn mình nhớ trăng quê"

Đồng Lê viết trong bài Thăm mộ bạn ngày giáp tết (cuối đông 1997 Đà Lạt)

"Ngày cuối năm tôi đi ngắm cảnh
Chiều nghĩa trang gió hun hút đi thông
Hoàng hôn tím đỏ rừng chiều xao xác
Bạn năm xưa đây tết đến nhớ nhà không?"

Phan Thành Minh trong Mai ta vẫn viết

"Mai ta vẫn hoa vẫn có thắm"

*Thông có chồi nhồi thì ng vi vu
Ai nịu gió qua cửa u dĩa i yếm
Tím bâng khuâng bìa bãi xa mù..."*

Khuất Minh Phụng trong bài Tiếng Chuông

*"Vi vu bìa n nhồi c ngàn thông
Bình boong vang tiếng chuông dĩa ng ngân nga
...
" Mãi còn sồi ng vĩa i thĩa i gian
Tiếng bình bong tĩa a tiếng đàn trong veo "*

Nguyễn Đình Quang trong bài Mùa xuân, em , Đà Lạt viết

*" Đà Lạt mùa xuân nhồi ng n hồi ng
Nồi ng vàng tĩa tĩa a, cĩa xanh nhưng
Thĩa cĩa o nhồi ng i mình yêu dĩa u
Nhà em chìm bên kia dĩa i thông "*

Mông Sinh trong bài Chồi ng th (24-7-2000) viết

*"Chồi ng th hình dung Đà Lạt không hoa
Không mĩa t hĩa trong in lòng thành phĩa
Mĩa u nĩa ng dĩa u êm dĩa vàng thĩa m cĩa
Nhồi ng i mồn uĩa n iĩa n gĩa a rĩa ng thông
Phĩa nhĩa nghiêng theo dĩa c núi chĩa p chùng"*

Trần Ngọc Trác trong Đà Lạt cĩa a tôi viết

"Gió luĩa n vĩa c núi"

gió reo
Ngàn năm
Thông vẫn
Bên chõu củ a thông
Về qua con đường vòng
Rừng nằm trong phố
Phố nằm trong mây
Cố i ngo
Đốt giữa trưa đêm
Bên bùng lửa
Về thăm ng đàn ghi ta" (Đà Lạt 3-6-2003)

Và cũng trong bài Về Tuy nhiên Lâm Trữ Nguyễn Trác viết

"Giữa mênh mộng ngút ngàn tiếng hú
Đang dậy cành thông, lá măng nh r r
Sóng d lao xao muôn thuyến sóng v
Hàng xanh như biển trùng khơi"

Hà Đức Ái (Tân Hà Lâm Hà) trong bài Xa như

"Xa em, tình xa, xa hút
Gió đùa vi vút rừng thông
Tình xa, bão giông muôn
Ngồi đi biển như mênh mộng"

Ông Thái Bình trong Nguyễn Huệ ng ph

"Đà Lạt củ a tôi vớ củ a chõu củ a
Lóc có d i v quán tr
L khách đường chân giữa đường củ a gió
Nguyễn nhìn mặt kho ng trưa thông"

Học còn có câu trong bài Tuổi học củ i mùa đông

"Ly cù i Đông trong nhạ chạ hạ rớt
Có ngạ i cúi đạ u nhạ t chạ c lá thông rạ i..."

Các nhà thơ chạ c là còn nhạ u bài thơ hay trong Sạ tay thơ còn chạ a công bạ !

Hôm giạ Tạ nghạ Thêu , tạ i trạ sạ XQ 27 Yersin Đà Lạt giao lạ u vạ i các tri kạ hạ u , sau khi xem Bạ o tàng thêu và xá Lạ Phạ t, bạ t phát ngạ u hạ ng tụi đạ c bài tạ tuyạ t

"Vạ t nạ ng nghiêng đạ c núi
Vạ t vạ o mây ngang đèo
Ngón tay em phù thuạ
Thêu Đà Lạt thông reo"

Hôm ụ y có nhạ u nhà thơ tài danh đạ n giao lạ u ụ XQ , nghe xong bài thơ cạ a tụi có ngạ i góp lạ i nên thay "Vạ t nạ ng" bạ ng "Giạ t nạ ng" "Hoàng hôn " hoạ c thay "đạ c núi" bạ ng "phạ núi" có ngạ i góp lạ i nên thay " phù thuạ " bạ ng "lạ quá" "huyạ n diạ u" "ngạ c ngạ". "đạ p quá " tài quá"

Ý tụi chạ muạ n nói XQ thêu đạ c âm thanh cạ a "thông reo", thạ ng chạ thêu màu sạ c hài hoà, nhạ ng sao tụi nhìn thạ y ngón tay cạ a XQ điều luyạ n đạ đạ c Âm thanh vào tác phạ m cạ a mình!

Có nhà thơ muạ n thay chạ " vạ t vạ o " bạ ng" đạ ng đạ nh". Bạ n thân tụi nghiạ m thạ i tụi tạ Đà Lạt thạ c là " đạ ng đạ nh", mạ t ngày có đạ sạ c cạ a Bạ n mùa

"Đà Lạt sáng nạ ng chạ u mạ a
Đêm đêm lành lạ nh cho vạ a lòng nhau"

Tôi vạ n bạ ám ụ nh khi lạ n thạ n nghĩ lạ i kạ niạ m đạ kiạ m tra trạ c tị p ụ Lâm Đạ ng nhạ ng năm 90 cạ a thạ kạ 20 đạ án Đạ u tạ nạ c ngoài(FDI) "Ván gạ thông" cạ a Indonexia , trạ c tị p nhìn nhạ ng cây gạ thông bạ cạ a tạ ng khúc béc vạ sạ y hút nhạ a ngậm hoá chạ t và sau đạ thành các ván gạ thông ! Vì ngạ thạ chúng ta phạ i trạ giá nhạ ng còn may phạ c mà chúng ta " ngạ nhanh " không thì Đà Lạt đạ trạ trạ i còn đạu các vạ t thông nhạ ngày nay! và cũng bạ n chạ n lo sạ nạ u không hài hoà giạ a bạ o tạ n rạ ng thông vạ i hiạ n đạ i hoá Đà Lạt , thì hạ u quạ sạ rạ t ghạ gạ m khi ngạ i Đà Lạt bạ tạ n thạ ng vạ tâm thạ c !

Sạ tạ n thạ ng đạu đạ n này , ta có thạ thạ y qua Phạm Quạ c Ca có bài Ba cây thông

"Cành nhà tôi có ba cây thông
Ba thêu u n tóc xanh
Bí n ch i ba cây đàn gió

...

Tôi tr v
M t kho ng tr ng cô đ n
Ng i ta đ n thông r i
Ba g c cây nh a a
M t quán nh u s m c lên ó" (Đà l t 1994)

Và qua tâm s tác gi th Nguyễn Mng Sinh (Ti n sĩ Vi n nghiên c u h t nhân ĐT 0633 829435) Trong bài "Cây thông bên h "

"Cây thông xanh không ch t b i già nua
Nó ch t héo b i long ng i v k
Nó ch t đ ng b h l ng i
Cành khô g y v t vấ đ i tr i m a

...

Cây thông kia gi đen nh m than cành
Nó đã ch t. Có m t ng i đ ng l ng
Ng c nhìn lên b u tr i cao thăm th m
B ng th y lòng tê tái n i cô đ n !"

Tôi c quan tin t ng vào s hài hoà trong t duy c a các nhà Quy ho ch Đà l t t ng lai và Hy v ng th h t ng lai v n th y Đà l t đ p nh bài "Trong r ng" c a Đào H u Th c

"Nh ng cây thông cao vút
Cành xoè ch c dù xanh
M t tr i núp sau lá
Ch i ú tìm cùng em

Ti ng su i reo róc rách
Ti ng gió ru nh nhàng
Nh u loài chim hoà nh c
Đàn b m thì lang thang

Có ph i đây là ch
Vui ch i c a th n tiên

*Bà ơi! Riêng đây quá
Chẳng biết ai trông nên?"*

NGUYỄN VĂN HOA

Hè 2010 Đà Lạt